

АД РАДЕ КОНЧАР – АПАРАТНА ТЕХНИКА, СКОПЈЕ

**Консолидирани финансиски извештаи
за годината што завршува на
31 декември 2016 и
Извештај на независните ревизори**

СОДРЖИНА

	Страна
Извештај на независните ревизори	1 – 3
Консолидиран извештај за сеопфатната добивка	4
Консолидиран извештај за финансиската состојба	5
Консолидиран извештај за промените во главнината	6
Консолидиран извештај за паричните текови	7
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи	8 - 34

Ул. Васил Главинов бр 16,
БЦ Палома Бјанка, кат 2, локал 11,
1000, Скопје
Жиро сметка: 530010401789938
Даночен број: МК5080015505003
Депонент: Охридска банка АД, Скопје

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА АД РАДЕ КОНЧАР – АПАРАТНА ТЕХНИКА, СКОПЈЕ

Извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи (страна 4 - 34) на АД РАДЕ КОНЧАР – АПАРАТНА ТЕХНИКА, Скопје (во понатамошниот текст “Друштвото”), и подружниците (во понатамошниот текст “Група”), кои се состојат од консолидиран извештај на финансиската состојба на ден 31 декември 2016 година и консолидиран извештај за сеопфатна добивка, консолидиран извештај за промени во главнината и консолидиран извештај за парични текови за годината што тогаш завршува и прегледот на значајни сметководствени политики и останати објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија и интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за подготвување на консолидираните финансиски извештаи кои не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали тоа е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со ревизорските стандарди кои се во примена во Република Македонија. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека консолидираните финансиски извештаи не содржат материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во консолидираните финансиски извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување на консолидираните финансиски извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на консолидираните финансиски извештаи на Друштвото со цел дизајнирање на ревизорски постапки коишто се соодветни на околностите, но не и со цел изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на консолидираните финансиски извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази кои ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА АД РАДЕ КОНЧАР – АПАРАТНА ТЕХНИКА, СКОПЈЕ

(продолжение)

Мислење

Според наше мислење, консолидираните финансиски извештаи ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на АД РАДЕ КОНЧАР – АПАРАТНА ТЕХНИКА, Скопје на ден 31 декември 2016 година како и консолидираните резултати од работењето и консолидираните паричните текови за годината што тогаш завршува во согласност со сметководствената регулатива која се применува во Република Македонија.

Обрнување на внимание

Обрнуваме внимание на:

- Белешка 13 кон придружните консолидирани финансиски извештаи, каде е обелоденето земјиште во износ од 8,070 илјади денари на 31 декември 2016 година кое се однесува на земјиште во Општина Аеродром и тоа: индустриско земјиште со површина од 5,176 м², како и земјиште под згради со вкупна површина од 5,011 м². Согласно имотниот лист, ова земјиште претставува заедничка сопственост со друго друштво во кој што не е дефиниран соодветниот дел на сопственост, односно поделба на земјиштето помеѓу двете друштва. Друштвото превзема активности за уредување и запишување на деловите на сопственост помеѓу двете друштва. На крајот на периодот на известување не може да се одреди соодветната сопственост на земјиштето помеѓу двете друштва. Нашето мислење не е модификувано во однос на ова прашање.
- консолидираните финансиските извештаи на Друштвото на ден и за годината што завршува на 31 декември 2016 година, одобрени од страна на раководството на Друштвото, беа поднесени во Централниот Регистар на Република Македонија на 27 март 2017 година. Врз основа на наодите и предложените корекции од страна на ревизорот, а во согласност со прописите, приложените консолидирани финансиски извештаи се корегирани за ефектите идентификувани во текот на ревизијата. Корегираниите консолидирани финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2016 година се дополнително усвоени од страна на раководството на Друштвото и ќе бидат поднесени во Централниот Регистар на Република Македонија.

Нашето мислење не е модификувано во однос на ова прашања.

Останато

Ревизијата на консолидираните финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2015 година беше извршена од страна на друг ревизор, кој во својот извештај од 30 април 2016 година изразил мислење без резерва.

(продолжува)

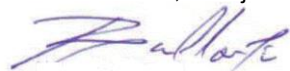
ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА АД РАДЕ КОНЧАР – АПАРАТНА ТЕХНИКА, СКОПЈЕ (продолжение)

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е одговорно за изготвување на консолидираниот годишен извештај (додаток 1 кон консолидираниите финансиски извештаи) и консолидираната годишна сметка (додаток 2 кон консолидираниите финансиски извештаи) во согласност со Законот за трговски друштва и истите беа прифатени и одобрени од раководството, и поднесени во Централниот регистар на Република Македонија на 27 март 2017 година. Наша одговорност е да издадеме мислење во врска со конзистентноста на консолидираниот годишен извештај со консолидираната годишна сметка и консолидираниите финансиски извештаи на Друштвото. Ние ги извршивме нашите постапки во согласност со Законот за ревизија на Република Македонија и Меѓународниот стандард за ревизија 720 – Одговорности на ревизорот во врска со други информации во документи кои содржат ревидирани финансиски извештаи. Според наше мислење историските финансиски информации обелоденети во консолидираниот годишен извештај се конзистентни со консолидираната годишна сметка и приложените консолидирани ревидирани финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2016 година.

ТП Ранѓеловиќ, Скопје

Ненад Ранѓеловиќ
Управител

Ненад Ранѓеловиќ
Овластен ревизор

Скопје
18 април 2017 година

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
За годината што завршува на 31 декември 2016 година
(Во илјади денари)

	Белешка	31 декември 2016	(Ревизијата ја изврши друг ревизор) 31 декември 2015
Приходи			
Приходи од продажба	5	235,465	211,013
Останати приходи	6	21,206	7,640
		<u>256,671</u>	<u>218,653</u>
Расходи			
Промена на вредноста на залихите на готови производи и производство во тек		(7,850)	5,046
Набавна вредност на продадени трговски стоки		(5,555)	(7,785)
Потрошени материјали и енергија	7	(107,667)	(100,482)
Трошоци за вработените	8	(68,793)	(71,460)
Амортизација	13	(15,415)	(15,125)
Останати оперативни трошоци	9	(40,655)	(17,016)
		<u>(245,935)</u>	<u>(206,822)</u>
Добивка од деловно работење		10,736	11,831
Расходи приходи за камати, нето	10	(2,823)	(3,422)
Негативни курсни разлики, нето	11	(61)	(315)
Промена на вредноста на вложувања во придружни ентитети		16,484	-
Добивка пред оданочување		24,336	8,094
Данок на добивка	12	(1,085)	(731)
Нето добивка за годината		<u>23,251</u>	<u>7,363</u>
Останата сеопфатна добивка		5,557	116
Вкупна сеопфатна добивка за годината		<u>28,808</u>	<u>7,479</u>
Нето добивка која им припаѓа на:			
- Сопствениците на матичното друштво		19,759	4,194
- Неконтролирачко учество		3,492	3,169
		<u>23,251</u>	<u>7,363</u>
Вкупна сеопфатна добивка која им припаѓа на:			
- Сопствениците на матичното друштво		23,823	3,801
- Неконтролирачко учество		4,985	3,678
		<u>28,808</u>	<u>7,479</u>
Основна заработувачка по акција (во денари)		<u>113</u>	<u>20</u>

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел од овие финансиски извештаи
и треба да се читаат во врска со истите.

Овие финансиски извештаи беа прифатени и одобрени од раководството на Друштвото на 27 март 2017
година.

Приложените финансиски извештаи се корегирани за ефектите идентификувани во текот на ревизијата и
се дополнително усвоени од страна на раководството на Друштвото и ќе бидат поднесени во
Централниот Регистар на Република Македонија

Одобрено од,
Одбор на директори на АД Раде Кочар – Апаратна Техника

Извршен директор
Татјана Лазаревски

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

На 31 декември 2016 година

(Во илјади денари)

	Белешка	31 декември 2016	(Ревизијата ја изврши друг ревизор) 31 декември 2015
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Нематеријални средства	13	232	268
Недвижности, постројки и опрема	13	222,178	224,102
Вложувања во поврзани субјекти	14	115,044	121,387
Финансиски средства расположливи за продажба	15	68,175	47,211
Долгорочни побарувања		-	21,476
Вкупно нетековни средства		405,629	414,444
Тековни средства			
Залихи	16	116,362	125,223
Побарувања од купувачи	17	38,866	41,447
Останати побарувања	18	4,350	6,773
Побарувања за данок на добивка		2	283
Финансиски средства по објективна вредност преку добивка или загуба	19	3,140	-
Пари и парични еквиваленти	20	6,969	3,914
Пресметани приходи и одложени трошоци		3,788	3,010
Вкупно тековни средства		173,477	180,650
ВКУПНО СРЕДСТВА		579,106	595,094
ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ			
ГЛАВНИНА			
Акционерски капитал	21	275,385	275,385
Резерва за сопствени акции		(15,081)	-
Законски резерви		36,843	36,482
Останати резерви		71,568	72,022
Акумулирана добивка		23,970	23,521
Добивка за годината		23,251	7,363
Вкупно главнина која што им припаѓа на сопствениците на матичното друштво		415,936	414,773
Неконтролирачко учество		79,574	77,847
Вкупно главнина		495,510	492,620
Долгорочни обврски			
Долгорочни кредити	22	27,605	33,457
Вкупно долгорочни обврски		27,605	33,457
Тековни обврски			
Обврски спрема добавувачи	23	27,402	31,758
Краткорочни кредити	24	18,945	25,733
Останати тековни обврски	25	9,254	11,498
Обврски за данок на добивка		385	-
Однапред пресметани трошоци		5	28
Вкупно тековни обврски		55,991	69,017
ВКУПНО ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ		579,106	595,094

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел од овие финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА
За годината што завршува на 31 декември 2016 година
(Во илјади денари)

	Акционер. капитал	Сопствени откупени акции	Законски резерви	Ревалори зациони резерви	Останати резерви	Акумулир. добивка	Вкупно главнина која им припаѓа на сопствениците на матичното друштво	Неконтрол ирачко учество	Вкупно главнина
Состојба, 1 јануари 2015	275,385	-	36,061	9,488	64,185	37,232	422,351	73,312	495,663
Добивка за годината	-	-	-	-	-	4,194	4,194	3,169	7,363
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	(393)	-	-	(393)	509	116
Пренос од акумулирана добивка	-	-	421	-	-	(421)	-	-	-
Резерви за инвестиции	-	-	-	-	2,231	(2,231)	-	-	-
Дивиденди	-	-	-	-	-	(15,060)	(15,060)	(4,979)	(20,039)
Останати усогласувања	-	-	-	(3,489)	-	7,170	3,681	5,836	9,517
Состојба, 31 декември 2015 <i>(Ревизијата ја изврши друг ревизор)</i>	<u>275,385</u>	<u>-</u>	<u>36,482</u>	<u>5,606</u>	<u>66,416</u>	<u>30,884</u>	<u>414,773</u>	<u>77,847</u>	<u>492,620</u>
Добивка за годината	-	-	-	-	-	19,759	19,759	3,492	23,251
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	4,064	-	-	4,064	1,493	5,557
Дивиденди	-	-	-	-	(6,150)	(7,387)	(13,537)	(515)	(14,052)
Пренос од акумулирана добивка	-	-	257	-	-	(257)	-	-	-
Резерви за инвестиции	-	-	-	-	139	(139)	-	-	-
Пренос од акумулирана добивка	-	-	104	-	-	(104)	-	-	-
Корекција за сопствени откупени акции	-	(15,081)	-	-	-	-	(15,081)	-	(15,081)
Останати усогласувања	-	-	-	1,493	-	4,465	5,958	(2,743)	3,215
Состојба, 31 декември 2016	<u>275,385</u>	<u>(15,081)</u>	<u>36,843</u>	<u>11,163</u>	<u>60,405</u>	<u>47,221</u>	<u>415,936</u>	<u>79,574</u>	<u>495,510</u>

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел од овие финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
За годината што завршува на 31 декември 2016 година
(Во илјади денари)

		(Ревизијата ја изврши друг ревизор)
	31 декември 2016	31 декември 2015
Белешка		
Парични текови од оперативни активности		
Добивка пред оданочување	24,336	8,094
Усогласување за:		
Амортизација	15,415	15,125
Добивка од продажба на недвижности	(4,032)	-
Приходи од отпис на обврски	(808)	(1,793)
Приходи од вишоци	(9)	(10)
Кусоци	316	27
Отпис на побарувања	1,288	35
Отпис на долгорочни финансиски вложувања	2,931	-
Отпис на долгорочни побарувања	8,882	-
Приходи од камати	(114)	(150)
Расходи за камати	2,937	3,572
	<u>51,142</u>	<u>24,900</u>
Намалување / (зголемување) на побарувања од купувачи и останати побарувања	15,606	(12,781)
(Зголемување) / намалување на залихи	8,554	(3,082)
(Намалување) / зголемување на обврските кон добавувачите и останатите тековни обврски	(5,815)	8,268
Платен данок на добивка	(1,189)	-
Платени камати	(2,937)	(3,572)
Нето приливи од оперативни активности	<u>65,361</u>	<u>13,733</u>
Парични текови од инвестициони активности		
Одлив за набавка на финансиски средства	(35,773)	(617)
Одливи за набавка на опрема	(9,423)	(13,153)
Приливи од камата	114	150
Нето приливи / (одливи) од инвестициони активности	<u>(45,082)</u>	<u>(13,620)</u>
Парични текови од финансиски активности		
Приливи од / (отплата на) кредити, нето	(12,640)	3,248
Исплата на дивиденди	(4,584)	(4,612)
Нето (одливи) од финансиски активности	<u>(17,224)</u>	<u>(1,364)</u>
Нето зголемување / (намалување) на пари и парични еквиваленти		
Пари и парични еквиваленти на 1 јануари	20	3,055
		(1,251)
		<u>5,165</u>
Пари и парични еквиваленти на 31 декември	20	<u>6,969</u>
		<u>3,914</u>

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел од овие финансиски извештаи
и треба да се читаат во врска со истите.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

1. ОСНОВАЊЕ И ДЕЈНОСТ

АД Раде Кончар – Апаратна техника – Скопје е запишано во Трговскиот регистар во рамките на Централниот регистар на РМ со целосен назив: Акционерско друштво за проектирање и производство на електрични производи и опрема РАДЕ КОНЧАР – АПАРАТНА ТЕХНИКА – Скопје, со кратко име: АД Раде Кончар-АПАРАТНА ТЕХНИКА-Скопје, со седиште на: бул. 3-та Македонска бригада бб, општина Аеродром, Скопје и ЕМБС 4053222.

Групата АД Раде Кончар – Апаратна техника - Скопје се состои од матичната компанија и две подружници, РАДЕ КОНЧАР – КОНТАКТОРИ И РЕЛЕИ ДОО, СКОПЈЕ, (40% сопственост) и РАДЕ КОНЧАР – ЗАЕДНИЧКИ ДЕЈНОСТИ (40% сопственост).

Основната дејност на Друштвото е холдинг на останатите подружници и придружни ентитети. Друштвото функционира како холдинг компанија со повеќе самостојни друштва со ограничена одговорност, додека основната дејност на подружниците е производство на контактори и релеи, како и давање на услуги.

Бројот на вработени во Групата на 31 декември 2016 година е 200 вработен (31 декември 2015: 197 вработени).

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ

2.1 Основи за подготовка и презентација на финансиските извештаи

Во согласност со одредбите на Законот за трговски друштва (“Службен весник на РМ” бр.28/04, 84/05, 71/06, 25/07, 87/08, 17/09, 23/09, 42/10, 48/10, 8/11, 21/11, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 13/14, 41/14, 138/14, 88/15 и 192/15) правните лица во Република Македонија имаат обврска да водат сметководство и да подготвуваат финансиски извештаи во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Македонија.

На 29 декември 2009 година, донесен е нов Правилник за водење сметководство (“Службен весник на РМ” 159/09, 164/10 и 107/11) во кој се објавени Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), заедно со толкувањата на Постојниот комитет за толкување (ПКТ) и толкувањата на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ), утврдени и издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) заклучно со 1 јануари 2009 година. Овој правилник се применува од 1 јануари 2010 година.

Меѓутоа, до датумот на составување на придружните консолидирани финансиски извештаи не се преведени и објавени сите измени и дополнувања на МСС/МСФИ и толкувањата на КТМФИ кои стапиле на сила за годишните периоди кои започнуваат на 1 јануари 2009 година. Притоа придружните консолидирани финансиски извештаи на Друштвото се прикажани во согласност со билансните шеми објавени во Правилникот за формата и содржината на годишната сметка (“Службен весник на Република Македонија” бр. 60/14), чиј сет на консолидирани финансиски извештаи отстапува од оние дефинирани во МСС 1 – Презентирање на финансиските извештаи и притоа во поединечни делови отстапува од начинот на презентација на одредени билансни позиции предвидени со наведениот стандард. Објавените стандарди и толкувања кои се на сила во тековниот период, а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени, како и објавените стандарди и толкувања кои сè уште не се во примена се обелоденети во белешките 2.2 и 2.3.

Во врска со погоре наведеното, а имајќи ги во предвид потенцијално материјалните значајни ефекти од разликите помеѓу сметководствените прописи на Република Македонија и МСФИ/МСС, кои можат да имаат влијание на реалноста и објективноста на консолидираните финансиски извештаи на Друштвото, придружените консолидирани финансиски извештаи не можат да се сметаат за консолидирани финансиски извештаи изготвени во согласност со МСФИ и МСС.

Консолидираните финансиски извештаи се составени во согласност со принципот на набавна вредност, освен ако не е поинаку наведено во сметководствените политики кои се дадени во натамошниот текст. Во составувањето на овие консолидирани финансиски извештаи Друштвото ги применува сметководствените политики наведени во белешката 3.

Износите содржани во консолидираните финансиски извештаи на Друштвото се прикажани во македонски денари. Денарот претставува официјална валута на известување во Република Македонија.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
(продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени

На денот на издавањето на овие консолидирани финансиски извештаи, подолу наведените стандарди и измени на стандарди беа издадени од страна на Одборот за меѓународни сметководствени стандарди и толкувања објавени од страна на Комисијата за толкувања за меѓународно финансиско известување, но истите не се официјално усвоени во Република Македонија:

- Измени на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Измени со кои се подобруваат обелоденувањата на објективната вредност и ризикот на ликвидност (ревидиран во март 2009, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2009 година);
- Измени на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Дополнителни исклучоци за ентитети кои прв пат ги применуваат МСФИ. Измени кои се однесуваат на средствата во индустријата за нафта и гас и утврдување дали договорите содржат лизинг (ревидиран во јули 2009, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година);
- Измени и дополнувања на различни стандарди и толкувања како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ објавен на 16 април 2009 година (МСФИ 5, МСФИ 8, МСС 1, МСС 7, МСС 17, МСС 36, МСС 39, КТМФИ 16) – првенствено со намера да се отстранат неусогласеностите и појаснување на формулацијата во текстот (измените на стандардите се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година, додека измените на КТМФИ за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- Измени на МСС 38 “Нематеријални средства” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- Измени на МСФИ 2 “Плаќање врз основа на акции” – Измени како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ (ревидиран во април 2009 година, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година) и измени кои се однесуваат на трансакции на групни готовински плаќања врз основа на акции (ревидиран во јуни 2009 година, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година);
- Измени на КТМФИ 9 “Повторна проценка на вградените деривативи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година) и МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење” – Вградени деривативи (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 30 јуни 2009 година);
- КТМФИ 18 “Пренос на средства од купувачи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- “Сеопфатна рамка за финансиско известување на 2010 година” што претставува измена на “Рамката за подготовка и прикажување на финансиските извештаи” (применлива од датумот на објавување, односно од септември 2010 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Ограничен исклучок од споредбени обелоденувања пропишани во рамките на МСФИ 7 кај ентитети кои прв пат го применуваат МСФИ (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2010 година);
- Дополнувања на МСС 24 “Обелоденувања за поврзани страни” – Поедноставени барања за обелоденувања кај ентитети кои се под (значителна) контрола или влијание на владата и појаснување на дефиницијата за поврзани страни (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
(продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период а кои сè уште не се
официјално преведени и усвоени (продолжение)

- Дополнувања на МСС 32 “Финансиски инструменти: презентирање” – Сметководство за правата на издавање на нови акции (применлив за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 февруари 2010 година);
- Дополнувања на различни стандарди и толкувања “Подобрувања на МСФИ (2010)” како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ објавен на 6 мај 2010 година (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 7, МСС 1, МСС 27, МСС 34, КТМФИ 13) – првенствено со намера да се отстранат неусогласеностите и појаснување на формулацијата во текстот (поголем број од дополнувањата ќе бидат применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);
- Дополнувања на КТМФИ 14 “МСС 19 – Ограничување на дефинираните примања, минималните барања за финансирање и нивната интеракција” Преплатени минимални барања за финансирање (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);
- КТМФИ 19 “Подмирување на финансиски обврски со инструменти на главнината” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2010 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Висока хиперинфлација и отстранување на фиксни датуми за ентитети кои прв пат го применуваат МСФИ (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2011 година);
- Дополнувања на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Пренос на финансиски средства (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2011 година);
- Дополнувања на МСС 12 “Даноци на добивка” – Одложен данок: поврат на средствата кои се наоѓаат во основата (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2012 година);
- МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 11 “Заеднички аранжмани” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 13 “Мерење на објективната вредност” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСС 27 (ревидиран во 2011) “Поединечни финансиски извештаи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСС 28 (ревидиран во 2011) “Вложувања во придружени правни лица и заеднички вложувања” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Државни кредити (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Порамнување на финансиски средства и финансиски обврски (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
(продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период а кои сè уште не се
официјално преведени и усвоени (продолжение)

- Дополнувања на МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12 “Консолидирани финансиски извештаи, Заеднички аранжмани и Обелоденувања на вложувања во други правни лица: Упатство за преодна примена” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСС 1 “Презентација на финансиски извештаи” - Презентација на ставки од Останата сеопфатна добивка (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2012 година);
- Дополнувања на МСС 19 “Користи за вработените” – Подобрување на сметководството за користи по престанување на работниот однос (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклас 2009-2011) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСС 1, МСС 16, МСС 32 и МСС 34), главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- КТМФИ 20 “Трошоци за откривка во фазата на производство на површински рудници” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи”, МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” и МСС 27 “Поединечни финансиски извештаи” – Вложувачки правни лица (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 32 “Финансиски инструменти: Презентирање” – Пребивање на финансиски средства и финансиски обврски (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 36 “Обезвреднување на средствата” – Обелоденувања за надоместувачка вредност за нефинансиски средства (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење” - Замена на деривативи и продолжување на сметководството за хеџинг трансакции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- КТМФИ 21 “Давачки” (толкување применливо за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 19 “Користи за вработените” – Планови за дефинирани користи: Придонеси за вработените (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- Дополнувања на различни стандарди “Подобрувања на МСФИ (циклас 2010-2012) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 2, МСФИ 3, МСФИ 8, МСФИ 13, МСС 16, МСС 24 и МСС 38) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклас 2011-2013) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 13 и МСС 40) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година).

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
(продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период а кои сè уште не се
официјално преведени и усвоени (продолжение)

- МСФИ 14 “Одложени сметки согласно законската регулатива” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи”, МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” и МСС 28 “Учества во придружени правни субјекти и заеднички вложувања” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСФИ 11 “Заеднички аранжмани” – Сметководство за стекнати удели во заеднички операции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 1 “Презентација на финансиски извештаи” – Иницијатива за обелоденување (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 16 “Недвижности, постројки и опрема” и МСС 38 “Нематеријални средства” – Појаснување на прифатливите методи за пресметка на амортизација (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на и по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 16 “Недвижности, постројки и опрема” и МСС 41 “Земјоделство” – Земјоделство: плодородни стебла (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 27 “Поединечни финансиски извештаи” – Метод на главнина во поединечни финансиски извештаи (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклус 2012-2014) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 5, МСФИ 7, МСС 19 и МСС 34) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година).

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
(продолжение)

2.3 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не се во сила во тековниот период

На денот на издавањето на овие финансиски извештаи објавени се следните стандарди, нивните дополнувања и толкувања кои сè уште не стапиле на сила:

- МСФИ 9 “Финансиски инструменти” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- МСФИ 15 “Приходи од договори со купувачи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година);
- МСФИ 16 “Лизинг” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година);
- Измени на МСФИ 2 “Плаќање врз основа на акции” – Класификација и мерење на трансакции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- Измени на МСФИ 4 “Договори за осигурување” – Со примена на МСФИ 9 “Финансиски инструменти” и МСФИ 4 “Договори за осигурување” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година или кога МСФИ 9 “Финансиски инструменти” се применува прв пат);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” и МСС 28 “Учества во придружени правни субјекти и заеднички вложувања” – Продажба или доделување на средства помеѓу инвеститорот и неговиот придружен субјект или заедничко вложување и понатамошни дополнувања (почетниот датум на примена е одложен на неопределено време се додека проектот за истражување на методот на главнина не биде завршен);
- Измени на МСС 7 “Извештај за паричните текови” – Иницијатива за обелоденувања (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година);
- Измени на МСС 12 “Даноци на добивка” – Признавање на одложени даночни средства за нереализирани загуби (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година);
- Дополнувања на МСС 40 “Вложувања во недвижности” – Преноси на вложувања во недвижности (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклус 2014-2016) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 12 и МСС 28) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените на МСФИ 12 се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година додека промените на МСФИ 1 и МСС 28 се применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- КТМФИ 22 “Трансакции и аванси во странска валута” (толкување применливо за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година).

2.4 Подружници

Подружниците се правни лица кај кои Друштвото има контрола врз финансиските и деловните политики и поседува повеќе од една половина од гласачките права. Поседувањето на гласовите се зема предвид при одредување дали Друштвото има контрола врз друго правно лице. Набавната вредност на вложувањето претставува објективна вредност на даденото средство. Друштвото ги евидентира вложувањата по нивната набавна вредност намалена за евентуално обезвреднување.

Подружниците се целосно консолидирани од моментот на воспоставување на контрола од страна на Друштвото врз нив. Подружниците се елиминираат од консолидацијата во моментот на престанок на контролата од страна на Друштвото. Приложените консолидирани финансиски извештаи ги опфаќаат консолидираните финансиски извештаи на матичното друштво АД Раде Кончар – Апаратна техника – Скопје и подружниците РАДЕ КОНЧАР – КОНТАКТОРИ И РЕЛЕИ ДОО, СКОПЈЕ, (40% сопственост) и РАДЕ КОНЧАР – ЗАЕДНИЧКИ ДЕЈНОСТИ ДОО, Скопје (40% сопственост)

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИТЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

3.1 Признавање на приходи од услуги

Друштвото евидентира приходи од услуги. Приходите се евидентирани со примена на принципот на фактичност на настаните, односно се евидентираат во моментот на нивното настанување. Приходите се евидентирани по фактурна вредност, намалена за одобрените попусти.

3.2 Износи искажани во странска валута

Трансакциите настанати во странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Македонија кои важат на денот на трансакцијата. Нето позитивните или негативните курсни разлики се вклучени во добивката и загубата во периодот кога настанале. Средствата и обврските кои гласат на странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на крајот на периодот на известување.

3.3 Вложување во поврзани субјекти

Вложувањата во поврзани субјекти претставуваат вложувања во капиталот на субјекти во кои што Друштвото поседува повеќе од 20% од капиталот. Набавна вредност на вложувањето ја претставува објективната вредноста на даденото средство. Друштвото ги евидентира вложувањата во придружни ентитети поврзани субјекти според методот на главнина. Вложувањата во поврзани субјекти на 31 декември 2016 година претставуваат капитална инвестиција во Раде Кончар – Сервис и поправки на електрични производи ДОО, Скопје (33% сопственост).

3.4 Финансиски инструменти

Финансиските средства и финансиските обврски се признаваат во моментот кога Друштвото станува страна во договорните обврски по овој инструмент. Финансиските средства и финансиските обврски иницијално се евидентирани по објективната вредност.

3.4.1 Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба

Вложувања расположливи за продажба вклучуваат вложувања во акции на друштва каде Друштвото нема контрола и значајно влијание. Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба се признаваат по набавна вредност, вклучувајќи ги и трошоците за трансакцијата.

3.4.2 Вложувања во финансиски средства според објективната вредност преку добивка или загуба

Вложувања во финансиски средства според објективната вредност преку добивка или загуба претставуваат финансиски средства кои што Друштвото ги чува за тргување. Овие финансиски средства почетно се признаваат по нивната набавна вредност. На крајот на периодот на известување се мерат според нивната објективна вредност. Промената на вредноста на овие финансиски средства се евидентира во добивката или загубата за периодот.

3.4.3 Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се состојат од готовина во благајна и пари во банки. За цели на извештајот за паричните текови, парите и паричните еквиваленти вклучуваат и орочени депозити во банки кои може брзо да се конвертираат во познат износ на пари и се подложени на незначителен ризик од промена на нивната вредност.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИТЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.4 Финансиски инструменти (продолжение)

3.4.4 Побарувања од купувачи

Побарувањата од купувачи се недеривативни финансиски средства со фиксни или однапред одредени плаќања со кои не се тргува на активен пазар. Побарувањата од купувачи (вклучувајќи ги побарувањата од купувачи и другите побарувања, сметки во банките и готовината) се прикажуваат по амортизирана набавна вредност со употреба на метод на ефективна стапка, намалени за загуба поради оштетување.

Друштвото врши исправка на вредноста на побарувањата од купувачите секогаш кога постојат објективни докази дека побарувањата не можат да се наплатат. Исправката на вредност се евидентира на индивидуална основа, според проценката на Раководството на Друштвото за наплатливиот износ на секое побарување, кое е поединечно оценето како безвредното.

Сметководствената вредност на побарувањата од купувачите се намалува преку сметката за исправка на вредноста. Кога едно побарување се смета за ненаплатливо се отпишува во корист на сметката за исправка на вредноста. Последователните наплати на побарувањата претходно отпишани се евидентираат преку намалување на сметката за исправка на вредност. Промените во сметководствената вредност на сметката за исправка на вредност се признава во добивката и загубата.

3.4.5 Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачите и другите обврски се прикажуваат според објективната вредност, при што по иницијалното признавање обврските последователно се водат по амортизирана набавна вредност.

Метода на ефективна камата е метода на пресметување на амортизирана набавна вредност на финансиската обврска и на распределба на трошокот од камата во текот на релевантниот период. Ефективната каматна стапка е стапката која точно ги дисконтира очекуваните идни парични плаќања или примања во текот на очекуваниот животен век на инструментот или, до нето сметководствената вредност на финансиската обврска, при иницијалното признавање.

3.5 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат според набавната вредност, намалена за акумулираната амортизација и акумулираните трошоци за обезвреднување.

Амортизацијата се пресметува според пропорционалниот метод, со цел набавната вредност на опремата да се амортизира во текот на проценетиот век на употреба. Во продолжение се дадени годишни стапки за амортизација, применети на некои позначајни ставки од опремата:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Градежни објекти	2.5%	2.5%
Опрема	20%	20%
Канцелариска и друга опрема	20%	20%
Компјутери	25%	25%
Мебел	25%	25%

Кога средствата кои се предмет на амортизација се ставаат во употреба, или на било кој начин се отуѓуваат, соодветната набавна вредност и исправката на вредноста се искнижуваат од соодветните сметки. Капиталните добивки или загуби остварени со отуѓувањата се евидентираат како останати приходи или деловни расходи, соодветно.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИТЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.6 Оданочување

Тековен данок на добивка

Данокот на добивка се пресметува согласно одредбите на релевантните законски прописи во Република Македонија. Плаќањето на месечниот данок се врши аконтативно. Крајниот данок по стапка од 10% се пресметува на утврдената добивка од извештајот за сеопфатната добивка, коригирана за одредени ставки согласно законските одредби. Овие корекции главно се однесуваат на зголемување на даночната основа за одредени трошоци кои не се признаваат за целите на оданочувањето.

Пресметувањето и плаќањето на данокот на добивка за фискалната 2016 и 2015 година, Друштвото го извршува согласно измените во Законот за данокот на добивка, односно 10% на остварената добивка, вклучувјќи го и даночниот ефект на приходи и трошоци кои се неоданочиви или неодбитни при утврдувањето на оданочивата добивка

Одложен данок на добивка

Одложениот данок се признава на разликата помеѓу сметководствената вредност на средствата и обврските во финансиските извештаи и нивната соодветна даночна основа употребена при пресметката на оданочливата добивка, и се евидентира со примена на методот на обврска.

Одложените даночни обврски се признаваат за сите оданочливи временски разлики и одложено даночно средство се признава за сите одбитни временски разлики и тоа во обем во кој што постои веројатност дека ќе постои добивка којашто ќе биде предмет на оданочување и во однос на која ќе може да се искористат временските разлики како одбитна ставка.

Одложените даночни средства и обврски се вреднуваат според даночните стапки кои се очекува да се применат во периодот во кој обврските се исплатени или средствата се реализирани, а произлегуваат од пропишаните даночни стапки (и закони за даноци) коишто важат на крајот на периодот на известување.

3.7 Користи за вработените

Придонесите за здравствено, пензиско и социјално осигурување од бруто плати и нето платите се плаќаат од страна на Друштвото во текот на годината според законските прописи. Ваквите придонеси претставуваат дефинирани планови за бенефиции и се признаваат како трошок кога вработените извршуваат услуги. Не постојат дополнителни обврски според овие планови.

Друштвото има обврска за исплаќање отпремнина при пензионирање на вработените, во висина на двократен износ од просечно исплатената нето плата во Република Македонија, како и јубилејни награди, согласно годините на работен стаж на вработените во Друштвото. Друштвото евидентира резервации за отпремнини за пензионирање и јубилејни награди со цел да ги алоцира таквите трошоци по периоди за коишто истите се однесуваат. Согласно МСС 19 отпремнините за пензионирање и јубилејните награди претставуваат дефинирани користи по исполнување на условите. Сметководствената вредност на обврските на Друштвото кои произлегуваат од овие користи за вработените се пресметуваат на крајот на периодот на известување. Состојбата на овие обврски на крајот на периодот на известување го претставува износот на дисконтираните плаќања што ќе се направат во иднина.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Презентацијата на консолидираните финансиски извештаи бара користење на најдобро можни процени и разумни претпоставки од страна на раководството на Друштвото, кои имаат ефекти на презентираниите вредности на средствата и обврските и обелоденувања на потенцијалните побарувања и обврски на денот на составување на консолидираните финансиски извештаи, како и на приходите и расходите настанати во периодот на известување. Овие проценки и претпоставки се засновани на информациите кои се расположливи на денот на составување на консолидираните финансиски извештаи, а идните стварни резултати можат да се разликуваат од проценетите износи. Значајните проценки и претпоставки се како што следува:

Објективна вредност

Објективната вредност на финансиските инструменти кои не котираат на активните пазари се определува со користење на интерни техники за вреднување. Друштвото применува професионално расудување при изборот на соодветните техники за вреднување. Техниките кои се користени при вреднувањето на објективната вредност на финансиските инструменти се прикажани во Белешка 26.10.

Корисен век на средствата

Раководството на Друштвото го одредува проценетиот корисен век и соодветниот трошок за амортизација на материјалните и нематеријалните средства. Соодветноста на проценетиот корисен век се анализира секогаш кога постојат индикации за значајни промени во користените претпоставки, како што се предвидениот технолошки развој, факторите кои влијаат на економијата во поширокото опкружување и индустријата.

Обезвреднување на финансиските средства

Обезвреднување на сомнителните побарувања се заснова врз проценетите загуби кои потекнуваат од неможноста на купувачите да ги исполнат своите договорни обврски. Методите кои се користат при проценката на адекватноста на загубите поради оштетувањето за сомнителните побарувања се старосната структура на побарувањата и историјата на отпис на побарувањата, кредитната способност на купувачите како и промените во услови за плаќање на купувачите. Проценките ги вклучуваат и претпоставките за идното однесување на купувачите и идните готовински наплати. Доколку финансиската состојба на купувачите се влоши, реалните отписи на сегашните побарувања може да бидат поголеми од очекуваните, при што тие може да го надминат тековното ниво на евидентираниите резервации за загуби поради оштетување.

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА

	Во илјади денари	
	За годината што завршува на	31 декември
	31 декември	31 декември
	2016	2015
Приходи од продажба на готови производи во земјата	41,712	42,176
Приходи од услуги во земјата	2,297	2,966
Приходи од извршени услуги без ДДВ	2,595	2,636
Приходи од продажба на материјали во земјата	385	1,917
Приходи од продажба на трговски стоки во земјата	5,420	7,394
Приходи од продажба на отпадни материјали во земјата	1,400	1,816
Приходи од продажба на готови производи во странство	144,829	116,713
Приходи од продажба на материјали во странство	174	650
Приходи од продажба на трговски стоки во странство	278	563
Приходи од префактурирани услуги	8,232	5,832
Приходи од наем	27,832	27,605
Останати приходи	311	745
	235,465	211,013

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016
6. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	Во илјади денари	
	За годината што завршува на	31 декември
	31 декември	31 декември
	2016	2015
Приходи врз основа на судско решение	10,830	-
Добивка од продажба на недвижности	4,032	-
Приходи од добиен грант	527	85
Приходи од отпис на обврски	808	1,793
Приходи од вишоци	9	10
Други приходи	1,327	1,217
Приходи од дивиденди	3,673	4,535
	<u>21,206</u>	<u>7,640</u>

7. ПОТРОШЕНИ МАТЕРИЈАЛИ И ЕНЕРГИЈА

	Во илјади денари	
	За годината што завршува на	31 декември
	31 декември	31 декември
	2016	2015
Потрошени материјали	90,421	80,738
Потрошена електрична енергија	14,269	16,338
Потрошена вода	915	897
Потрошено гориво и други енергенси	1,671	1,971
Трошоци за огрев	35	36
Отпис на алат	356	502
	<u>107,667</u>	<u>100,482</u>

8. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

	Во илјади денари	
	За годината што завршува на	31 декември
	31 декември	31 декември
	2016	2015
Бруто плати на вработените	65,421	67,550
Регрес за годишен одмор	1,508	1,198
Дневници за службени патувања	973	2,160
Останати трошоци за вработените	891	552
	<u>68,793</u>	<u>71,460</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016
9. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШОЦИ

	Во илјади денари	
	За годината што завршува на 31 декември 2016	31 декември 2015
Транспортни услуги	5,078	5,490
Комуникациски услуги	831	1,044
Трошоци за одржување	1,538	1,156
Трошоци за наем	118	118
Други услуги	4,197	914
Надомест за членови на Управен и Надзорен одбор	3,494	3,248
Трошоци за реклами и саеми	1,022	1,293
Репрезентација	1,151	1,214
Премии за осигурување	1,058	912
Банкарски провизии	677	757
Договор на дело	331	291
Кусоци	316	27
Отпис на побарувања	1,288	35
Отпис на долгорочни финансиски вложувања	2,931	-
Отпис на долгорочни побарувања	8,882	-
Трошоци за судски спорови	6,318	140
Правни, адвокатски, нотарски услуги	1,425	377
Останати трошоци	-	-
	<u>40,655</u>	<u>17,016</u>

Трошоците за отпис на долгорочни побарувања за годината што завршува на 31 декември 2016 година во износ од 8.882 илјади денари, се однесуваат на трошоци за отпис на долгорочно побарување од други друштва, кое делумно е наплатено, а делумно отпишано.

10. РАСХОДИ ЗА КАМАТИ, НЕТО

	Во илјади денари	
	За годината што завршува на 31 декември 2016	31 декември 2015
Приходи од камати	114	150
Расходи за камати	<u>(2,937)</u>	<u>(3,572)</u>
	<u>(2,823)</u>	<u>(3,422)</u>

11. НЕГАТИВНИ КУРСНИ РАЗЛИКИ, НЕТО

	Во илјади денари	
	За годината што завршува на 31 декември 2016	31 декември 2015
Позитивни курсни разлики	310	336
Негативни курсни разлики	<u>(371)</u>	<u>(651)</u>
	<u>(61)</u>	<u>(315)</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016
12. ДАНОК НА ДОБИВКА

Износот на данокот на добивка за тековната година може да биде усогласен со добивката согласно извештајот за сеопфатна добивка на следниот начин:

	Во илјади денари	
	За годината што завршува на 31 декември 2016	31 декември 2015
Добивка пред оданочување	24,336	8,094
Данок на добивка по стапка од 10%	2,434	809
Даночен ефект на приходи и трошоци кои се неоданочиви или неодбитни при утврдувањето на оданочивата добивка	1349	78
Данок на добивка по ефективна даночна стапка од 4.45% (2015: 9.03%)	<u>1,085</u>	<u>731</u>

Согласно измените на данокот на добивка кои се применуваат за фискалната 2009 година, остварената добивка, по оданочувањето на извесни трошоци кои не се даночно признати, не се оданочуваше во целост доколку истата не е наменета за исплата на дивиденди и други распределби од добивката, без оглед на тоа дали се во паричен или непаричен облик, кои се оданочуваат во моментот на нивната исплата.

Пресметувањето и плаќањето на данокот на добивка за фискалната 2016 година и 2015 година, Друштвото го извршува согласно измените во Законот за данокот на добивка, односно 10% на остварената добивка, вклучувајќи го и даночниот ефект на приходи и трошоци кои се неоданочиви или неодбитни при утврдувањето на оданочивата добивка

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

13. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Движењето на недвижностите, постројките и опремата во 2016 година е како што следи:

	Земјиште	Градежни објекти	Постројки и опрема	Инвестиции во тек	Вкупно	Во илјади денари Нематеријални средства
Набавна вредност						
Состојба, 1 јануари 2015	19,416	533,150	774,562	3,189	1,330,317	308
Набавки	2,282	2,473	7,419	11,495	23,669	-
Продажби	-	-	(2,505)	(10,701)	(13,206)	-
Состојба, 31 декември 2015	21,698	535,623	779,476	3,983	1,340,780	308
Состојба, 1 јануари 2016	21,698	535,623	779,476	3,983	1,340,780	308
Набавки	2,763	4,175	9,355	9,268	25,561	31
Продажби	(37)	(328)	(20,709)	(11,772)	(32,846)	-
Состојба, 31 декември 2016	24,424	539,470	768,122	1,479	1,333,495	339
Исправка на вредноста						
Состојба, 1 јануари 2015	-	400,434	703,541	-	1,103,975	-
Трошок за годината	-	5,194	9,891	-	15,085	40
Намалување	-	-	(2,382)	-	(2,382)	-
Состојба, 31 декември 2015	-	405,628	711,050	-	1,116,678	40
Состојба, 1 јануари 2016	-	405,628	711,050	-	1,116,678	40
Трошок за годината	-	5,203	10,145	-	15,348	67
Намалување	-	(12)	(20,697)	-	(20,709)	-
Состојба, 31 декември 2016	-	410,819	700,498	-	1,111,317	107
Сметководствена вредност, 31 декември 2016						
	24,424	128,651	67,624	1,479	222,178	232
Сметководствена вредност, 31 декември 2015						
	21,698	129,995	68,426	3,983	224,102	268

Земјиштето во износ од 24,424 илјади денари на 31 декември 2016 година вклучува земјиште во износ од 8,070 илјади денари (31 декември 2015: 6,225 илјади денари) кое се однесува на земјиште во Општина Аеродром и тоа индустриско земјиште со површина од 5,176 м², како и земјиште под згради со вкупна површина од 5,011 м². Согласно имотниот лист, ова земјиште претставува заедничка сопственост со друго друштво во кој што не е дефиниран соодветниот дел на сопственост, односно поделба на земјиштето помеѓу двете друштва. Друштвото превзема активности за уредување и запишување на деловите на сопственост помеѓу двете друштва. На крајот на периодот на известување не може да се одреди соодветната сопственост на земјиштето помеѓу двете друштва.

Како обезбедување за земените кредити од Комерцијална банка АД Скопје (Белешка 22 и 24) Друштвото има заложено под хипотека дел од градежните објекти со површина од 3,773 м² во корист на Комерцијална банка.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

14. ВЛОЖУВАЊА ВО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

	Во илјади денари		Во %	
	31 декември 2016	31 декември 2015	31 декември 2016	31 декември 2015
Раде Кончар - Апаратна техника АД, Скопје	-	15,475	5%	5%
Раде Кончар - Сервис и поправка на електрични производи ДОО, Скопје	115,044	98,560	33%	33%
Раде Кончар - Алати ДОО, Скопје	-	1,624	н/п	н/п
Раде Кончар - Алатница ДООЕЛ, Скопје	-	1,290	н/п	н/п
Раде Кончар - Електрични постројки ДОО, Скопје	-	4,438	н/п	57.47%
	<u>115,044</u>	<u>121,387</u>		

15. ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА

	Во илјади денари	
	2016	31 декември 2015
Акции во Комерцијална банка АД, Скопје	62,084	41,957
Акции во Тутунска банка АД, Скопје	6,091	5,254
	<u>68,175</u>	<u>47,211</u>

16. ЗАЛИХИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Залихи на суровини и материјали	34,545	34,042
Ситен инвентар	143	399
Залихи на полупроизводи	20,227	20,415
Залиха на готови производи	60,144	67,806
Залиха на трговски стоки	1,303	2,561
	<u>116,362</u>	<u>125,223</u>

17. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Побарувања од купувачи во земјата	18,060	20,332
Побарувања од купувачи во странство	21,830	22,139
Исправка на вредноста на побарувањата	(1,024)	(1,024)
	<u>38,866</u>	<u>41,447</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016
18. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Побарувања за дадени аванси	1,833	3,168
Побарувања за повеќе платени даноци	2,362	2,870
Останати побарувања	155	735
	<u>4,350</u>	<u>6,773</u>

19. ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ПО ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ ПРЕКУ ДОБИВКА ИЛИ ЗАГУБА

Финансиски средства по објективна вредност преку добивка или загуба во износ од 3,140 илјади денари на 31 декември 2016 година, во целост се однесуваат на вложувања во финансиски средства за кои постои котирана пазарна цена и за кои Друштвото има намера да оствари добивка при нивната продажба.

20. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Пари во банки во денари	5,710	3,700
Пари во банки во странски валути	1,172	115
Пари во благајна	87	99
	<u>6,969</u>	<u>3,914</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016
21. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ
а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал на Друштвото на 31 декември 2016 и 2015 се состои од 206.230 целосно уплатени обични акции со номинална вредност од 25 евра по акција. Сопствениците на обични акции имаат право на повремена дивиденда и имаат право на еден глас по акција на Генералното Собрание на Друштвото, како и право на еднакво учество во случај на ликвидација на Друштвото.

Сопственичката структура на акционерскиот капитал на Друштвото на 31 декември 2016 и 31 декември 2015 е како што следи:

Сопственици	Вид на акции	Број на акции		Во %	
		31 декември		31 декември	
		2016	2015	2016	2015
Физички лица	Обични акции	159,299	158,490	77.24%	76.85%
Правни лица	Обични акции	46,931	47,740	22.76%	23.15%
		<u>206,230</u>	<u>206,230</u>	<u>100.00%</u>	<u>100.00%</u>

Друштвото првично има запишано акционерски капитал со регистрација во Судскиот Регистар на 31 декември 1996 година во износ од 9,890,104 германски марки, односно 263,413 илјади денари по курсот на германската марка на денот на уписот од 26,634 денари / германска марка. Последователно во сметководствената евиденција на Друштвото беа евидентирани зголемувања на акционерскиот капитал и тоа: 5,798 илјади денари за пренос на земјиште од друго друштво, 6,069 илјади денари како исплатена дивиденда во акции, и останати зголемувања во вкупен износ од 105 илјади денари. Со замената на германската марка со евро во Судскиот Регистар е извршена промена на вредноста на акционерската главнина од 9,890,104 германски марки во 5,056,549 Евра, користејќи го официјалниот курс на конверзија на германската марка во евра од 1.9559 германски марки / евро. На 18 февруари 2006 година Друштвото врши регистрација во Трговскиот Регистар на Централниот Регистар на Република Македонија. При тоа извршена е конверзија на претходно запишаниот акционерски капитал од 5,056,549 евра, во 314,319 илјади денари, со користење на курсот на еврото во однос на денарот на тој датум, кој курс се разликува од ефективниот курс на денарот во однос на германската марка, односно еврото, на датумот на првиот упис во Сурскиот регистар. На тој начин акционерската главнина на Друштвото на 31 декември 2016 година запишана во Централниот Регистар на Република Македонија изнесува 314,319 илјади денари.

б) Законски резерви

Во согласност со локалната законска регулатива, Друштвото е обврзано секоја година да издвојува задолжителна резерва, која се формира по пат на зафаќање на 5% од нето добивката. Издвојувањето се врши се до моментот додека резервата не достигне износ кој е еднаков на една десеттина од основната главнина. До достигнување на законскиот минимум, оваа резерва може да се користи само за покривање на загуба, а кога ќе го надмине предвидениот минимум, вишокот може да се користи за исплата на дивиденди.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

22. ДОЛГОРОЧНИ КРЕДИТИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Долгорочен кредит од Комерцијална банка на износ од 4.000.000 денари, одобрен на 24 септември 2013 година, со грејс период од 6 месеци и отплата на 30 еднакви месечни рати, со каматна стапка од 7% на годишно ниво. Кредитот достасува за наплата на 24 септември 2016 година.	-	1,200
Долгорочен кредит (200.000 Еур), одобрен на 25 април 2013 година, со достасување на 25 април 2019 година, со 1 година грејс период и каматна стапка од 6 месечен еурибор + 6%.	9,017	8,137
Долгорочен кредит (100.000 Еур), одобрен на 19 декември 2013 година со достасување на 30 декември 2019 година, со 1 година грејс период и каматна стапка од 6 месечен еурибор + 5,5%.	9,427	4,882
Долгорочен кредит (100.000 Еур), одобрен на 5 мај 2014 година, со достасување на 5 мај 2019 година, со 1 година грејс период и каматна стапка од 6 месечен еурибор + 5,5%.	3,714	5,261
Долгорочен кредитна (200.000 Еур), одобрен на 15 август 2014 година со достасување на 15 август 2020 година, со 1 година грејс период и каматна стапка од 6 месечен еурибор + 5,5%.	-	11,498
Долгорочен кредит (100.000 Еур), одобрен на 17 декември 2014 година со достасување за наплата на 29 јуни 2019 година, со 6 месеци грејс период и каматна стапка 6 месечен еурибор +5,5%.	3,843	5,390
Долгорочен кредит (100.000 Еур), одобрен на 14 мај 2015 година на 4,5 години со достасување на 15 декември 2019 година, со 6 месеци грејс период и каматна стапка од 6 месечен еурибор + 5,5%.	4,483	6,031
Долгорочен кредит (50.000 Еур), одобрен на 24 декември 2015 година со достасување на 24 октомври 2020 година, со 1 година грејс период и каматна стапка од 6 месечен еурибор + 5,5%.	3,074	2,917
Долгорочен кредит (60.000 Еур), одобрен на 16 јуни 2016 година со достасување на 16 мај 2021 година, со 1 година грејс период и каматна стапка од 6 месечен еурибор + 5,5%.	3,689	-
Долгорочен кредит (70.000 Еур), одобрен на 1 ноември 2016 година со достасување на 1 февруари 2019 година, со 3 месеци грејс период и каматна стапка од 6 месечен еурибор + 5%.	3,920	-
Долгорочен кредит (100.000 Еур), одобрен на 17 октомври 2011 година со достасување на 18 ноември 2016 година, со 1 година грејс период и каматна стапка од 6 месечен еурибор + 5%.	-	1,467
Долгорочен кредит (100.000 Еур), одобрен на 15 октомври 2012 година со достасување на 19 октомври 2016 година, со 1 година грејс период и каматна стапка од 6 месечен еурибор + 6%.	-	1,769
	<u>41,167</u>	<u>48,552</u>
Тековен дел од долгорочни кредити	<u>(13,562)</u>	<u>(15,095)</u>
	<u><u>27,605</u></u>	<u><u>33,457</u></u>

Како обезбедување на земените кредити од Комерцијална банка, воспоставена е хипотека врз дел од градежните објекти на друштвото со површина од 3,146 м2 (Белешка 13).

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016
23. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Обврски кон добавувачи во земјата	17,233	19,969
Обврски кон добавувачи во странство	10,169	11,789
	<u>27,402</u>	<u>31,758</u>

24. КРАТКОРОЧНИ КРЕДИТИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Револвинг денарски кредит од Комерцијална банка на износ од 5.000.000 денари, одобрен на 13 септември 2016 година, со достасување за наплата на 13 септември 2017 година, со фиксна каматна стапка од 6.5% на годишно ниво, декурзивно.	-	4,917
Револвинг денарски кредит од Комерцијална банка на износ од 6.000.000 денари, со достасување за наплата на 1 декември 2017 година, со каматна стапка од 6.5% на годишно ниво, декурзивно.	5,383	5,721
	<u>5,383</u>	<u>10,638</u>
Тековен дел од долгорочни кредити	13,562	15,095
	<u>18,945</u>	<u>25,733</u>

Како обезбедување на краткорочните кредити од Комерцијална банка АД, Скопје, воспоставена е хипотека врз Недвижен имот - дел од деловен објект во Скопје, со површина од 627 м2 (Белешка 13).

25. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Обврски за примени аванси	2,528	3,920
Обврски за придонеси и даноци од плата	1,997	417
Обврски кон вработените	3,439	3,082
Обврски за ДДВ	314	269
Обврски за персонален данок	150	154
Обврски по основ на учество во резултатот	242	1,220
Останати обврски	584	2,436
	<u>9,254</u>	<u>11,498</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016
26. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ
26.1 Управување со капитален ризик

Друштвото управува со капиталот за да се обезбеди дека ќе продолжи да работи и во иднина според принципот на континуитет преку настојување да постигне оптимален баланс помеѓу долговите и вкупната главнина.

Структурата на капиталот на Друштвото се состои од уплатен капитал, законски резерви, останати резерви и акумулирана добивка.

Показател на задолженост

Раководството ја следи структурата на изворите на финансирање на Друштвото на годишна основа. Како дел од ова следење, Раководството ги анализира трошокот на капиталот и ризиците поврзани со секоја одделна класа на капиталот.

Показателот на задолженост на 31 декември 2016 и 2015 година е како што следува:

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Долгорочни кредити (Белешка 22)	27,605	33,457
Краткорочни кредити (Белешка 24)	18,945	25,733
Пари и парични еквиваленти (Белешка 20)	(6,969)	(3,914)
Нето долг	39,581	55,276
Главнина (Белешка 21)	510,591	492,620
	7.75%	11.22%

26.2 Значајни сметководствени политики поврзани со финансиските инструменти

Деталите поврзани со значајните сметководствени политики и методи, како и критериумите и основите за признавање на приходите и трошоците за сите класи на финансиските средства и финансиски обврски се обелоденети во Белешка 3 кон овие финансиски извештаи.

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Финансиски средства		
Финансиски средства расположливи за продажба	68,175	47,211
Долгорочни побарувања	-	21,476
Побарувања од купувачи	38,866	41,447
Финансиски средства по објективна вредност преку добивка или загуба	3,140	-
Пари и парични еквиваленти	6,969	3,914
	117,150	114,048
Финансиски обврски		
Обврски кон добавувачи	27,402	31,758
Долгорочни и краткорочни кредити	46,550	59,190
	73,952	90,948

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016
26. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
26.3 Цели на управување со финансиските ризици

Финансиските ризици го вклучуваат пазарниот ризик (девизен ризик и каматен ризик), кредитен ризик и ликвидносен ризик. Финансиските ризици се следат на временска основа, и се избегнуваат првенствено преку намалувањето на изложеноста на Друштвото на овие ризици. Друштвото не користи било какви специјални финансиски инструменти за да ги избегне овие ризици затоа што ваквите инструменти не се во широка употреба во Република Македонија.

26.4 Пазарен ризик

Во текот на своето работење Друштвото е изложено првенствено на финансиските ризици од промена на курсот на странските валути и каматните стапки.

Изложеноста на пазарниот ризик се следи преку анализата на сензитивноста. Немаше промена во изложеноста на Друштвото на пазарните ризици или начинот на кој Друштвото управува или го мери ризикот.

26.5 Управување со девизниот ризик

Друштвото е изложено на девизен ризик првенствено од парите и паричните еквиваленти, како и од побарувањата од купувачи и обврските спрема добавувачите кои се деноминирани во странски валути. Друштвото не употребува посебни финансиски инструменти за намалувањето на овој ризик бидејќи таквите инструменти не се вообичаени во употреба во Република Македонија.

	СРЕДСТВА		Во илјади денари ОБВРСКИ	
	31 декември 2016	31 декември 2015	31 декември 2016	31 декември 2015
	ЕУР	23,002	22,254	51,336
	<u>23,002</u>	<u>22,254</u>	<u>51,336</u>	<u>59,141</u>

Анализа на сензитивноста на странски валути

Друштвото е единствено изложено на ЕУР. Следнава табела детално ја прикажува осетливоста на 10% зголемување и намалување на денарот во споредба странските валути. Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 10%. Негативниот износ подолу означува намалување на добивката или останатиот капитал, којшто се јавува во случај доколку денарот ја намали својата вредност во однос на ЕУР за 10%. За зголемување на вредноста на денарот во однос на ЕУР за 10%, ефектот врз добивката или останатиот капитал би бил еднаков, а износите прикажани подолу би биле позитивни.

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Добивка	(2,833)	(3,689)

26.6 Управување со каматниот ризик

Изложеноста на Друштвото на пазарен ризик од промени на каматните стапки се однесува единствено на краткорочните депозити со променлива каматна стапка. Овој ризик зависи од финансиските пазари и Друштвото нема некои практични средства за намалување на истиот.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016
26. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
26.7 Управување со каматниот ризик (продолжение)

Сметководствената вредност на финансиските средства и финансиските обврски на крајот на годината е како што следува:

	Во илјади денари	
	31 декември 2016	31 декември 2015
Финансиски средства		
<i>Некаматносни:</i>		
- Финансиски средства расположливи за продажба	68,175	47,211
- Долгорочни побарувања	-	21,476
- Побарувања од купувачи	38,866	41,447
- Финансиски средства по објективна вредност преку добивка или загуба	3,140	-
- Пари и парични еквиваленти	6,969	3,914
	<u>117,150</u>	<u>114,048</u>
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни:</i>		
- Обврски спрема добавувачи	27,402	31,758
<i>Променлива каматна стапка:</i>		
- Долгорочни и краткорочни кредити	46,550	59,190
	<u>73,952</u>	<u>90,948</u>

Анализа на сензитивноста на каматни стапки

Анализата на сензитивноста е одредена врз основа на изложеноста на Друштвото на промена на каматните стапки на финансиските инструменти на денот на извештајот за финансиската состојба. За финансиските инструменти со варијабилни каматни стапки, анализата е изготвена под претпоставка дека износите на крајот на годината биле непроменети во текот на целата година. При изготвувањето на анализата на сензитивноста на промените на каматните стапки, користено е зголемување или намалување на каматните стапки за 2 процентни поени, што претставува разумна процена на раководството за можните промени на каматните стапки.

Доколку каматните стапки би биле повисоки за 2 процентни поени, а сите други варијабилни непроменети, добивката на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2016 би била пониска за износ од 931 илјади денари (2015: 1,184 илјади денари пониска). Осетливоста на Друштвото на ризикот од промена на каматните стапки во 2016 година, е намалена во однос на 2015 година поради намалување на долгорочните и краткорочните кредити во банки, кои носат променлива каматна стапка.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

26. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

26.8 Управување со кредитниот ризик

Кредитниот ризик се однесува на ризикот од неисполнување на договорените обврски од страна на деловните партнери, што би резултирало со финансиски загуби за Друштвото. Друштвото, главно соработува со успешни и кредитоспособни компании.

Друштвото користи јавно достапни финансиски информации и истите со сопствени методи ги обработува заради оценка на кредитната способност на значајните купувачи. Изложеноста на Друштвото спрема одредени купувачи, како и кредитниот рејтинг на купувачите постојано се под мониторинг со цел да се намали ризикот од ненаплатливост на најниско ниво.

Сметководствената вредност на финансиските средства презентирани во овие финансиски извештаи ја претставува максималната изложеност на друштвото на кредитен ризик. Финансиските средства не се обезбедени со било каков колатерал.

Структурата на побарувањата од купувачите на 31 декември 2016 година е како што следува:

	Во илјади денари		
	<u>Бруто</u> <u>изложеност</u>	<u>Исправка на</u> <u>вредноста</u>	<u>Нето</u> <u>изложеност</u>
Недоспеани побарувања	17,657	-	17,657
Доспеани но необезвреднети побарувања	21,209	-	21,209
Доспеани и обезвреднети побарувања	<u>1,024</u>	<u>(1,024)</u>	<u>-</u>
	<u>39,890</u>	<u>(1,024)</u>	<u>38,866</u>

Структурата на побарувањата од купувачите на 31 декември 2015 година е како што следува:

	Во илјади денари		
	<u>Бруто</u> <u>изложеност</u>	<u>Исправка на</u> <u>вредноста</u>	<u>Нето</u> <u>изложеност</u>
Недоспеани побарувања	22,964	-	22,964
Доспеани но необезвреднети побарувања	18,483	-	18,483
Доспеани и обезвреднети побарувања	<u>1,024</u>	<u>(1,024)</u>	<u>-</u>
	<u>42,471</u>	<u>(1,024)</u>	<u>41,447</u>

Недоспеани побарувања

Недоспеаните побарувања на 31 декември 2016 година во целост се однесуваат на побарувања од поврзаните друштва, како и фактурирани износи на крајот на 2016 година.

Доспеани но необезвреднети побарувања

Старосната структура на доспеаните, но необезвреднетите побарувања за годините што завршуваат на 31 декември 2016 и 2015 е како што следува:

	Во илјади денари	
	<u>31 декември</u> <u>2016</u>	<u>31 декември</u> <u>2015</u>
До 15 дена	8,182	10,006
15 - 30 дена	4,933	2,153
31 - 60 дена	1,638	1,334
61 - 90 дена	252	1,293
91 - 180 дена	376	403
181 - 365 дена	2,332	1,572
Над 365 дена	<u>3,496</u>	<u>1,722</u>
	<u>21,209</u>	<u>18,483</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016
26. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
26.9 Управување со ликвидносниот ризик

Табели за ликвидносен и каматносен ризик

Следните табели детално ја прикажуваат преостаната договорна доспеаност на недериватните финансиски обврски. Табелите се изготвени врз основа на недисконтираните готовински текови на финансиските обврски.

Во илјади денари
31 декември 2016

	Просечна пондери- рана ефектив- на каматна стапка	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Со променлива каматна стапка	5,50%	1,155	2,442	17,290	29,327	-	50,214
Некаматносни	0%	27,402	-	-	-	-	27,402
		<u>28,557</u>	<u>2,442</u>	<u>17,290</u>	<u>29,327</u>	<u>-</u>	<u>77,616</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016
26. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
26.10 Објективна вредност на финансиските инструменти

Објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски е одредена на следниот начин:

- објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски со стандардни услови, со кои се тргува на активните ликвидни пазари, се одредува врз основа на котираните пазарни цени;
- објективната вредност на останатите финансиски средства и обврски (со исклучок на дериватите) се одредува во согласност со општо прифатените модели на вреднување кои се базираат на анализа на готовинските текови, со користење на цени од објавените тековни пазарни трансакции и понудени цени од деловните партнери за слични инструменти.

а) *Сметководствена вредност во споредба со објективна вредност*

Сметководствената вредност во споредба со објективната вредност за годините што завршуваат на 31 декември 2016 и 2015 е како што следува:

	31 декември 2016		Во илјади денари 31 декември 2015	
	Сметковод. вредност	Објективна вредност	Сметковод. вредност	Објективна вредност
Финансиски средства				
- Финансиски средства расположливи за продажба	68,175	68,175	47,211	47,211
- Долготочни побарувања	-	-	21,476	21,476
- Побарувања од купувачи	38,866	38,866	41,447	41,447
- Финансиски средства по објективна вредност преку добивка или загуба	3,140	3,140	-	-
- Пари и парични еквиваленти	6,969	6,969	3,914	3,914
	<u>117,150</u>	<u>117,150</u>	<u>114,048</u>	<u>114,048</u>
Финансиски обврски				
- Обврски спрема добавувачи	27,402	27,402	31,758	31,758
- Долгорочни и краткорочни кредити	46,550	46,550	59,190	59,190
	<u>73,952</u>	<u>73,952</u>	<u>90,948</u>	<u>90,948</u>

б) *Претпоставки користени при одредувањето на објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски*

Со оглед на фактот дека не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на финансиските средства и обврски, како и со оглед на тоа дека не постојат објавени пазарни информации, за целите на обелоденувањата поврзани со објективната вредност на финансиските средства и обврски, Друштвото ја користеше техниката на анализа на дисконтираните готовински текови. При ваквата техника на вреднување се користат каматните стапки за финансиски инструменти со слични карактеристики, со цел да се добијат релевантни проценки на цените од тековните пазарни трансакции. Врз основа на извршеното вреднување утврдено е дека не постои значајно отстапување на нивната сметководствена вредност во однос на нивната објективна вредност. Вложувањата во придружни ентитети го претставуваат уделот на Друштвото во вкупниот капитал на придружните ентитети на крајот на претходниот период на известување.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

26. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

26.10 Објективна вредност на финансиските инструменти (продолжение)

е) *Нивоа на објективна вредност на финансиски инструменти, мерени по објективна вредност*

Хиерархија на објективната вредност

Друштвото ги класификува сите финансиски средства и финансиски обврски мерени по објективна вредност, со користење на хиерархија на објективна вредност, којашто ја рефлектира значајноста на инпутите користени во одредувањето на објективната вредност.

Хиерархијата на објективната вредност ги опфаќа следниве нивоа:

Ниво 1 - Објективната вредност е утврдена со директна примена/повикување на котирана пазарна цена на финансиските инструменти на активен пазар;

Ниво 2 - Објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат инпути од активни пазари, кои што можат да бидат директни, односно цени, или индиректни, односно извлечени од цени;

Ниво 3 - Објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат инпути коишто не можат директно или индиректно да се следат на активните пазари, односно не се видливи.

Во периодот немаше трансфери помеѓу нивоата на објективна вредност.

Следната табела прикажува анализа на финансиските инструменти кои по иницијалното признавање се вреднувани по објективна вредност, групирани од Ниво 1 до Ниво 3, врз основа на степенот до кој објективната вредност може да биде се следи, односно да биде видлива.

	Во илјади денари			
	31 декември 2016			
	Објективна	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
	вредност			
Средства мерени според објективната вредност				
Вложувања во поврзани субјекти	115,044	-	-	115,044
Финансиски средства расположливи за продажба	68,175	68,175	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку добивка или загуба	3,140	3,140	-	-
	<u>186,359</u>	<u>71,315</u>	<u>-</u>	<u>115,044</u>

	Во илјади денари			
	31 декември 2015			
	Објективна	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
	вредност			
Средства мерени според објективната вредност				
Вложувања во поврзани субјекти	121,387	-	-	121,387
Финансиски средства расположливи за продажба	47,211	47,211	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку добивка или загуба	-	-	-	-
	<u>168,598</u>	<u>47,211</u>	<u>-</u>	<u>121,387</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2016

27. ДАНОЧЕН РИЗИК

Во Република Македонија тековно во сила се неколку даночни закони, кои се воведени од страна на Министерството за финансии на Република Македонија. Овие даноци вклучуваат: данок на додадена вредност, данок на добивка, персонален данок на доход и останати даноци. Освен тоа, регулативите кои се однесуваат на овие даноци не беа на сила подолг период, спротивно на сличната легислатива во развиените пазарни економии. Дополнително, регулативите кои ја дефинираат имплементацијата на овие закони, често се нејасни или воопшто не постојат. Постојат спротивставени мислења, кои се однесуваат на правното толкување на регулативата, помеѓу различни министерства и државни организации. На тој начин се креираат неизвесности, како и правни конфликти. Даночните биланси, вклучувајќи ги и сите останати полиња на даночна регулатива (како што се увозните царини), можат да бидат предмет на преглед и контрола од неколку соодветни даночни власти, кои можат да проценат значајни казни и пенали.

Толкувањето на даночната легислатива од страна на даночните власти, применета врз трансакциите и активностите на Друштвото, може да не коинцидира со толкувањата на Раководството. Како резултат на тоа, трансакциите можат да бидат оспорени од даночните власти и од Друштвото може да биде побарано да плати дополнителни даноци, пенали и камати, кои можат да бидат значајни. Документацијата на Друштвото останува отворена за контрола од страна на даночните и царинските власти, за период од пет години. Ова практично значи дека даночните власти можат да одредат плаќање на дополнителни обврски во период од пет години од настанувањето на даночната обврска. Горенаведените објаснувања создаваат даночни ризици во Република Македонија, кои се суштински позначајни од оние кои се вообичаени во земјите со повеќе развиени даночни системи.

28. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Официјалните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите деноминирани во странска валута на 31 декември 2016 и 2015, се следните:

	31 декември 2016	Во денари 31 декември 2015
УСД	58.3258	56.3744
ЕУР	61.4812	61.5947

ПРИЛОГ 1 – КОНСОЛИДИРАН ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ